

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 maja 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Lublinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia	SA Elżbieta Gawda
Sędziowie:	SA Małgorzata Pasek SA Małgorzata Rokicka-Radoniewicz (spr.)
Protokolant: protokolant sądowy Kinga Panasiuk-Garbacz	

po rozpoznaniu w dniu 17 maja 2017 r. w Lublinie

sprawy S. M.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w L.

o wysokość emerytury

na skutek apelacji S. M.

od wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie

z dnia 23 maja 2016 r. sygn. akt VII U 952/15

I. zmienia częściowo zaskarżony wyrok oraz poprzedzając go decyzję i ustala S. M. prawo do obliczenia emerytury na dzień (...) bez pomniejszenia o kwotę stanowiącą sumę kwot emerytur pobranych w okresie do dnia (...);

II. oddala apelację w pozostałej części;

III. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L. na rzecz S. M. kwotę 30 (trzydzieści) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

Małgorzata Rokicka-Radoniewicz Elżbieta Gawda Małgorzata Pasek

III AUa 1034/16

UZASADNIENIE

Organ rentowy - Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. decyzją z dnia 28 kwietnia 2015 roku na podstawie ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2015 roku, poz. 748), przyznał S. M. emeryturę od (...)tj. od osiągnięcia wieku emerytalnego. Organ rentowy wskazał, że emerytura została obliczona na podstawie art.26 ustawy emerytalnej i została zawieszona ponieważ jest świadczeniem mniej korzystnym, nadal płatna będzie emerytura z art.184 w/w ustawy.

Odwołanie do Sądu Okręgowego w Lublinie wniósł S. M. nie zgadzając się z decyzją w zakresie odliczenia kwot emerytury wcześniejszej podczas przeliczenia emerytury w wieku powszechnym.

Sąd Okręgowy w Lublinie wyrokiem z dnia 23 maja 2016 roku oddalił odwołanie. Sąd Okręgowy ustalił, że S. M. urodzony w dniu (...) w dniu 2 listopada 2009 złożył wniosek o emeryturę i decyzją z dnia 3 grudnia 2009r została mu przyznana zgodnie z art.183 ustawy emerytalnej. Następną decyzją z dnia 28 kwietnia 2015r przeliczono wnioskodawcę emeryturę od 1 kwietnia 2015 r.

W wyniku kolejnego wniosku S. M. o emeryturę z dnia 6 marca 2015 r organ rentowy wydał zaskarżoną decyzję przyznając emeryturę od(...) t. od osiągnięcia wieku emerytalnego. Organ rentowy wskazał, że emerytura została obliczona zgodnie z zasadami wynikającymi z art.26 ustawy emerytalnej mającego zastosowanie do ubezpieczonych urodzonych po 1.01.1948r.

Sąd Okręgowy uznał, że przedmiotem odwołania wnioskodawcy w niniejszej sprawie była decyzja z dnia 28 kwietnia 2015 r., na mocy której Zakład Ubezpieczeń Społecznych przyznał mu prawo do emerytury w powszechnym wieku emerytalnym. Wnioskodawca zakwestionował sposób obliczenia jej nowej emerytury, zastosowany w decyzji z dnia 28 kwietnia 2015 r. – a więc według art. 26 ustawy o emeryturach i rentach z FUS w jego brzmieniu obowiązującym od dnia 1 stycznia 2013

Od 1 stycznia 2013 r. obowiązuje przepis art. 25 ust. 1b ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2013.1440), w myśl którego "jeżeli ubezpieczony pobrał emeryturę na podstawie przepisów art. 26b, 46, 50, 50a, 184 lub art. 88 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. -Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2006 r. Nr 97, poz. 674 z późn. zm.) podstawę obliczenia emerytury, o której mowa w art. 24, ustaloną zgodnie z ust. 1, pomniejsza się o kwotę stanowiącą sumę kwot pobranych emerytur w wysokości przed odliczeniem zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych i składki na ubezpieczenie zdrowotne".

Sąd Okręgowy podniósł, że zmiany w systemie emerytalnym wprowadzone ustawą z dnia 11 maja 2012 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 637) wprowadziły istotne zmiany dotyczące wieku uprawniającego do emerytury dla osób urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r., różnicując je w zależności od daty urodzenia. Regulacja ta budziła i budzi wiele zastrzeżeń właśnie z uwagi na zróżnicowanie uprawnień dla ubezpieczonych tylko ze względu na datę urodzenia. Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dnia 7 maja 2014 r. K 43/12 uznał wprowadzone zmiany za zgodne między innymi z art. 2, 32 i 67 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

Sąd Okręgowy stwierdził, że podnoszone przez wnioskodawcę argumenty o działaniu prawa wstecz są bezzasadne, gdyż wnioskodawca zdecydował się na realizację swojego prawa do emerytury (w powszechnym wieku) po 1 stycznia 2013 r. i według stanu prawnego wówczas obowiązującego. Nie jest zasadne twierdzenie wnioskodawcy, że osiągnięcie przez niego powszechnego wieku emerytalnego determinowało stan prawny, jaki organ rentowy winien wziąć pod uwagę. Jak wskazano powyżej decyduje w tym względzie wola ubezpieczonego wyrażona we wniosku o przyznanie prawa do świadczenia. Samo zaś ziszczenie się ryzyka ubezpieczeniowego nie skutkuje koniecznością podjęcia działania przez organ rentowy. Nie można też w takim przypadku mówić o żadnym prawie nabytym, czy też o ekspektatywie do prawa do emerytury (w znaczeniu prawa o ukształtowanej już treści). W związku z powyższym organ rentowy nie naruszył konstytucyjnej zasady państwa prawnego.

Z uwagi na powyższe do sytuacji prawnej wnioskodawcy miał zastosowanie obowiązujący od dnia 1 stycznia 2013 r. art. 25 ust. 1b ustawy o emeryturach i rentach z FUS – dodany ustawą z dnia 11 maja 2012 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z FUS oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2012 r., poz. 637). Przepis ten stanowi, że jeżeli ubezpieczony pobrał emeryturę na podstawie przepisów art. 26b, 46, 50, 50a, 184 ustawy o emeryturach i rentach z FUS lub art. 88 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela – podstawę obliczenia emerytury, o której mowa w art. 24 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, ustalona zgodnie z ust. 1, pomniejsza się o kwotę stanowiącą sumę kwot pobranych emerytur w wysokości przed odliczeniem zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych i składki na ubezpieczenie zdrowotne. Zakład Ubezpieczeń Społecznych w sposób prawidłowy tym samym pomniejszył podstawę obliczenia emerytury (a więc sumę kwot składek zewidencjonowanych na koncie z uwzględnieniem waloryzacji oraz kwotę zwaloryzowanego kapitału początkowego) o kwotę pobranych emerytur. Zastosowanie tego zabiegu skutkowało ustaleniem wysokości emerytury na niższym poziomie niż emerytury wcześniejszej przyznanej.

Od tego wyroku apelację wniósł wnioskodawca S. M. zaskarżając wyrok w całości. Wyrokowi zarzucał nieprawidłowe zastosowanie art.1 pkt 6 it.b ustawy z dnia 11 maja 2012 roku o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w związku z art.22 tej ustawy dodający do ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych art.25 ust. 1b w zakresie, podczas gdy ten przepis nie znajduje zastosowania do osób, które nabyły prawo do emerytury przed dniem 1 stycznia 2013 roku, a w konsekwencji błędne przyjęcie, że do obliczenia przysługującego mu emerytury należy dokonać potrącenia wartości kwot pobranych wcześniej z tytułu wcześniejszej emerytury.

Wnosił o uchylenie wyroku i orzeczenie co do istoty sprawy ewentualnie o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozstrzygnięcia przez Sąd Okręgowy w Lublinie.

Opierając się na ustaleniach faktycznych jak i w części na rozważaniach prawnych poczynionych przez Sąd I instancji Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja jest częściowo zasadna. Sąd Apelacyjny akceptuje w całości ustalenia faktyczne dokonane przez Sąd pierwszej instancji, zatem nie zachodzi konieczność ich powtarzania (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 października 1998 r. II CKN 923/97, OSNC 1999/3/60).

Zarzuty naruszenia prawa materialnego są w części uzasadnione.

Sąd Apelacyjny podziela pogląd wyrażony przez Sąd Okręgowy, że przepis art. 25 ust. 1 b ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz.U. z 2016 roku, poz.778) obligujący do pomniejszenia podstawy obliczenia emerytury o kwotę stanowiącą sumę kwot pobranych emerytur w wysokości przed odliczeniem zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych i składki na ubezpieczenie zdrowotne znajduje zastosowanie w sprawie wnioskodawcy. Przepis powyższy wszedł w życie od dnia 1 stycznia 2013 r. – z mocy art. 1 ust. 6 „b” ustawy z dnia 11 maja 2012 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U.2012.637). Jednakże w ocenie Sądu Apelacyjnego brak podstaw do pomniejszenia podstawy obliczenia emerytury o kwotę stanowiącą sumę kwot emerytur pobranych za okres przed datą wejścia w życie cyt. przepisu tj. przed 1 stycznia 2013 r. Obowiązujące wówczas przepisy nie zawierały takiej regulacji.

Wysokość emerytury wyliczona według powyższej koncepcji na dzień...(dzień ukończenia wieku emerytalnego) po pomniejszeniu o sumę kwot pobranych przez wnioskodawcę emerytur za okres od 1 stycznia 2013 r. do dnia nabycia prawa do świadczenia 3131,90 zł i jest wyższa dotychczasowego świadczenia.. Tym samym zachodzą podstawy do częściowej zmiany zarówno zaskarżonego wyroku jak i zaskarżonej decyzji.

Przepis art. 25 ust. 1b dodany został do cyt. ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych z dniem 1 stycznia 2013 r. Ustawa wprowadzająca zmianę nie zawiera przepisów o charakterze przejściowym, zatem nowy przepis powinno stosować się od dnia jego wejścia w życie, a więc od 1 stycznia 2013 r. Negatywne skutki stosowania tego przepisu nie powinny sięgać wstecz.

W ocenie Sądu Apelacyjnego oznacza to, że przy wyliczaniu emerytury przyznanej na podstawie art. 24 ustawy o emeryturach i rentach z tytułu ukończenia powszechnego wieku emerytalnego, można odliczyć kwoty wcześniejszej emerytury pobrane dopiero od daty wejścia w życie cytowanego przepisu. Pomniejszenie podstawy emerytury przyznanej w zwykłym wieku emerytalnym o sumę kwot emerytur pobranych przed dniem 1 stycznia 2013 r, tj. przed dniem wejścia w życie przepisu nakazującego odliczenie od podstawy wymiaru emerytury kwoty pobranej emerytury wcześniejszej, powodowałoby działanie prawa wstecz, a także sprzeczne byłoby z zasadą pewności prawa.

Ubezpieczony, wiedząc że suma kwot pobranych emerytur wcześniejszych będzie powodowała zmniejszenie wysokości emerytury przyznanej następnie w zwykłym wieku emerytalnym, inaczej planowałby datę złożenia wniosku o wcześniejsza emeryturę, a być może nie złożyłby takiego wniosku.

Z powyższych względów Sąd Apelacyjny na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. zmienił częściowo zaskarżony wyrok oraz poprzedzając go decyzję w ten sposób, że ustalił, iż podstawa emerytury wnioskodawcy nie podlega pomniejszeniu o sumę kwot emerytury pobranej przed 1 stycznia 2013 roku.

Brak jest jednocześnie podstaw do ustalenia wysokości emerytury bez jakiegokolwiek pomniejszenia o sumę kwot pobranych przez wnioskodawcę emerytur, gdyż przepisy obowiązujące w dacie złożenia wniosku tj. w dniu 10 lipca 2009 r. nie przewidywały takiej możliwości. W ocenie Sądu Apelacyjnego decydująca dla oceny prawnej jest data złożenia wniosku przez ubezpieczonego a nie data nabycia uprawnień. Z treści art. 129 ust. 1 cyt. ustawy wynika, świadczenia wypłaca się poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek (...). Skoro wypłata świadczenia następuje od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek, to wysokość emerytury jest obliczana według zasad obowiązujących w tej dacie.

Z tych względów i na mocy art. 385 k.p.c. Sąd Apelacyjny oddalił apelację w pozostałej części.

Wnioskodawca jest stroną wygrywającą sprawę w znacznej części, zatem, stosownie do treści art. 98 § 1 k.p.c. pozwany zobowiązany jest zwrócić poniesione przez niego koszty procesu za II instancję.